

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY
PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU
PRI PRÍLEŽITOSTI SVIATKU CHRISTOVHO NARODENIA 2023/24

Duchovní otcovia, bratia a sestry:

Christós raždájetsja!

Sviatok Christovho Narodenia nás aj v tomto roku znova privádza pred betlehenskú jaskyňu, kde môžeme duchovným zrakom uvidieť novonarodené Dieťa a spolu s pastiermi načúvať volaniu anjelov. Tak ako kedysi mudrci z Perzie aj my sa môžeme duchovne pokloniť vtelenému Božiemu Synovi – Slnku spravodlivosti, Východu z výsosti, Spasiteľovi sveta.

Sláva Bohu na výsostiach a na zemi mier, dobrá vôľa medzi ľuďmi ¹ (Lk 2, 14) – tak volali kedysi do betlehemskej noci anjeli. O akom mieri to hovorili? Mali na mysli mier – stav bez vojny, bojov, konfliktov? Ale veď život človeka i po narodení Christa zostal taký, že si nad ním možno spoločne s prorokom Jeremiášom povzdychnúť: **Každý hovorí: mier, mier – mieru však niet** ² (Jer 8, 11). A predsa – v noci, keď sa narodil Christos, zostúpil na zem **Boží pokoj, ktorý prevyšuje každý ľudský rozum** ³ (Flp 4, 7) – pokoj, ktorý nezávisí od vonkajších okolností, lebo je obsiahnutý v samotnom Bohu, ktorý sa stal človekom.

Evanjelista Lukáš začína svoje rozprávanie o narodení Christa slovami: **V tých dňoch cisár Augustus vydal príkaz vykonať súpis ľudu na celom svete** ⁴ (Lk 2, 1). Prečo apoštol Lukáš nespomenul vlastné meno cisára – Oktaviánus – ale len jeho titul – Vznešený, Augustus? Pretože bol najväčším spomedzi rímskych cisárov: kým všetci ostatní boli cisármi vojny, on jediný bol cisárom mieru.

V starovekom Ríme stál na jednom z pahorkov chrám boha vojny Marsa. Takmer počas celého trvania Rímskej ríše boli brány Marsovho chrámu otvorené dokorán: bola to symbolická výzva pre Rimanov prísť sa modliť do tohto chrámu za vojenské úspechy v dobe vojny. Len počas panovania Oktaviána Augusta boli jeho brány zatvorené, pretože v celej ríši zavládol mier.

A práve počas panovania cisára – mierotvorcu prichádza na svet Christos – **Knieža pokoja** ⁵ (Iz 9, 6). V tichu betlehemskej noci sa stalo niečo, čo zmenilo samotnú podstatu ľudských dejín: Christos, Ktorý je **náš Pokoj, Svojím telom zbúral rozdeľujúci múr nepriateľstva, keď v sebe z dvoch stvoril jedného nového človeka** ⁶ (Ef 2, 14-15). **Zvestoval pokoj tým, čo boli**

¹ Слава въ бѣшннхъ бгѣхъ, ѡ на земли мѣръ, во человекѣхъ бгбоуленіе.

² Глаголюще: мѣръ, мѣръ, ѡ не бѣ мѣра.

³ Мѣръ вѣжѣй, превоходѣй всѣмъ оумъ.

⁴ Во дни тѣла, ѡзвѣде покелѣніе ѿ кесара августѣта написати всю вселенну.

⁵ Кнѣзь мѣра.

⁶ Тѡнъ во щрѣтъ мѣръ нашъ ... средостѣніе ѡградъ разорѣбнѣй, враждѣ плѣтѣю своєю ... да ѡба созѣждетъ собою во ѣдиннаго нѡваго человека.

vzdialení i tým, čo boli blízki ⁷ (Ef 2, 17). A tak od tejto chvíle **už nie sme cudzinci a prist'ahovalci, ale spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny** ⁸ (Ef 2, 19).

Otvorme svoje srdce pre Toho, ktorý sa narodil, aby sme **mali život a mali ho v hojnosti** ⁹ (Jn 10, 10). Nechajme vstúpiť do svojho života Toho, ktorý – ak o to budeme stáť – môže uzdraviť všetky naše ľudské egoizmy a slabosti. Začnime konečne hľadať svoje šťastie tam, kde ho naozaj možno nájsť – v zdieľaní dobra s druhými. Podelme sa s „blízkymi i ďalekými“ o radosť z príchodu Christa, aby vo svete plnom nepriateľstva, vojen a krviprelievania znova zvíťazila moc ľudskej spolupatričnosti, čerpajúca silu z nesmiernej Božej pokory.

Mnohí z nás majú v živej pamäti dobu po páde bývalého režimu, kedy sa od všadiaľ ozývali nadšené hlasy, zdôrazňujúce potrebu plurality názorov a diverzity spoločnosti. Uplynulé tri desaťročia, ale najmä posledné roky nám čoraz presvedčivejšie dokazujú, že podobná pluralita a diverzita môžu byť prínosom len pre spoločnosť, ktorá nedevaluje svoje základné duchovné princípy a morálne hodnoty. Bez nich sa veľmi rýchlo stráca zmysel pre konštruktívny dialóg a nastupuje nebezpečná polarizácia spoločnosti, ba často i krvavé konflikty.

Naša doba má vlastných samolúbych Herodesov, ktorí ohromujú ľudí peknými rečami, ale ich skutky prinášajú potoky slz a more krvi. Podobne ako kedysi Presvätá Bohorodička s Dieťaťom Iisusom na rukách, sprevádzaná svätým Jozefom utekala pred zlovôľou mocných do Egypta, aj dnes mnohých ľudí ťažké životné okolnosti alebo obavy o svoj život nútia opustiť rodnú zem a utekať do cudziny. Hospodin Boh nech **zotrie slzu z každej tváre** ¹⁰ (Iz 25, 8) a uteší **Ráchel, ktorá znova oplakáva svoje deti** ¹¹ (Mt 2, 18).

V zložitých životných situáciách máme ako ľudia vždy viacero možností, ako sa zachovať. Pohodlná možnosť je, že zostaneme ľahostajní k utrpeniu iných, o ktorom sa nazdávame, že za neho nenesieme zodpovednosť a preto sa nás netýka. V takom prípade sa skúsme zamyslieť, či z nás naša ľahostajnosť alebo nezáujem nerobí pasívnych spoluvinníkov a napomáhateľov tých, ktorí ubližujú iným, obmedzujú ich slobodu či dokonca siahajú na ľudský život. Každý z nás sa môže znenazdajky ocitnúť v núdzi. Je veľmi deprimujúce, ak niekto okrem vlastných problémov musí čeliť i ľahostajnosti či nezáujmu svojho okolia.

Ako kresťania by sme mali vedieť, že jestvuje aj iná, správna možnosť, ako sa zachovať v podobných situáciách. Môžeme pomáhať tým, ktorí to potrebujú, podľa svojich možností, schopností a okolností. Nezabúdajme, že okrem materiálnej pomoci, ktorá je istotne významná a dôležitá, jestvuje i pomoc duchovná, ktorá je častokrát oveľa nutnejšia. Veď človeku niekedy najviac síl a ochoty zdolávať výzvy života dodáva vedomie, že ho majú radi, že je potrebný – a tento pocit môže darovať obyčajné dobré slovo, súcitné vypočutie, láskavý úsmev, vrúcna modlitba.

⁷ Благовергн мръ ... дльнимъ и ближнимъ.

⁸ В томъ неете етрани и пришелцы, но сожителс етбимъ и рини етъ.

⁹ Да животъ имътъ и лишше имътъ.

¹⁰ Ѡтъ гдъ етъ великоу слезъ ѿ великаго лица.

¹¹ Рачиль плачущица чддъ своиъ.

Nie sme tak nemohúci, ako si niekedy namýšľame. Človeka síce spasil Boh, ale On tak dôveroval človeku, že sa zveril do jeho rúk. Osud sveta – osud našej spásy, osud Božského Dieťaťa bol zverený do ľudských rúk Presvätej Bohorodičky a svätého Jozefa. Toto je jedno z najväčších tajomstiev kresťanstva: obyčajná, a predsa taká neobyčajná láska rodičov k svojmu dieťaťu a ochrana jeho života sa v konečnom dôsledku stala príčinou spásy sveta.

V súčinnosti a spolupráci Boha a človeka spočíva zmysel a podstata spásy. Nebojme sa byť Božími spolupracovníkmi. Spomaľme počas nadchádzajúcich sviatkov zvyčajné životné tempo a nájdime si chvíľku pre zamyslenie. Nech nám pohľad na betlehemske jasle pomôže pochopiť to, čo je v Božom pláne spásy človeka pravdepodobne najdôležitejšie, ale asi najmenej pochopené: že akúkoľvek zlobu tohto sveta môže poraziť len krehkosť, pokora a nežnosť Dieťaťa!

Nech **Hospodin požehná Svoj Ľud pokojom** ¹² (Ž 28, 11) v nastupujúcom roku 2024!

† **Rastislav**

arcibiskup prešovský,

metropolita českých krajín a Slovenska

† **Michal**

arcibiskup pražský a českých krajín

† **Simeon**

arcibiskup olomoucko-brniansky

† **Juraj**

arcibiskup michalovsko-košický

† **Izaiáš**

biskup šumperský

¹² Гдѣ бл҃гвѣтъхъ людѣи своѣхъ мѣромъ.